

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
 Egy évre 6 ft — kr.
 Fél évre 3 ft — kr.
 Negyed évre 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.
 Hétfői szám 3 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felolós szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Főmunkatárs:

Dr. WEISZ JENŐ.

Szerkesztőség:
 Dr. Csillag Károly ügyvéd irodája, Barátok-tere Manólovics-ház.
 Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:
 Kossuth-utca, Vojnich palotában
 Telefon szám 45.

Nyitási órák: 30 krajczár.

A Közkönyvtár és Múzeum Egylet és a jövő.

Egy jobb sorsra érdemes egyletről szól az ének, a mely egylet már több mint egy évtizede, hogy úgy mondjuk folyton a bizonytalanság tengerén evez hol közelebb jöve a biztos névhez, hol messze el távolodna atól.

Buzgó férfiak alapították nagy lelkesedés között százak írták alá tagsági ívet s tizek fizették le. A kezdetén már megakadt. Segélyére jött a város évi 200 forintnyi segélyösszeggel (!). . . Kissé fejlődött, előre haladt s midőn már azon ponton volt, hogy a hírigényeinek megfelelő nívóra emelkedhetik, megakadt, nem bírta ki anyagilag a fokozott haladást. Akkor segélyére jött maga az állam, mely a Múzeumok és közkönyvtárak főfelügyelősége által évi segélyt ad az egyletnek. És mégis ez az intézmény nem az Szabadkán a minnek lennie kell — nem teljesíti azt a missziót melyet megvárhatnánk tőle.

Miért? Mi ennek az oka? Kérdezzük mi, s kérdezzük annyian kik az egylet iránt érdeklődnek. A könyvtár a gazdag! Gazdagabb mint bármely más könyvtár városunkban. Nem is egy oldal, mert a magyar s német irodalom mellett gazdagon van még benne képviselve a tudomány minden ága; nem is stagnál, mert az évi beszerzéseiben megnyitni lehet a legmodernebb s legdrágább műveket is vásárolja — Múzeuma elég szép (Csak érem gyűjteménye majd nem 4000 darab). Szép madár gyűjteménye van — hozzá férhetősége sem nehéz. Ingyen használhatja bárki az egyesület helyiségében a könyveket, otthoni használatért is csak csekély évi 3 forintot kell fizetni. És még is nem az a minnek lenni kell — olvasó közönsége csekély. — Havi kimutatásaiából látjuk, hogy ily nagy lakosságú városban oly kevesen veszik igénybe.

Mi lehet tehát mégis az ok e pangásra?

Nagyon egyszerű, nagyon könnyű a felelet. Nem ismerik nem tudják, hogy van. Nem ismerik azért, mert elvan dugva szűk, meg nem felelő helyiségben van. — Hosszu szűk, sőtét előszobán lehet el jutni az olvasó teremig. És ez milyen hely! — Zsúfolva van muzeumi dolgokkal, — lehetetlen helyiség alkalmatlan volta miatt el rendezni, közzemlére tenni lehetetlen. Az ember szive szinte fáj, mikor azokat a szorgalommal össze hozott gyűjtött dolgokat így eldugva látja. Beszélünk a közkönyvtárnokkal felőle — s látjuk mint küzködik a meg nem felelő helylyel a könyvtár vezetője.

Nem is beszélünk róla, sőtét alakatlan, dohos levegőjű terem ahol nemcsak a drága könyveket eszi meg a penész, de maga a vele foglalkozó okvetlenül tönkre teszi sze-

mét egészségét. És mily nehéz megtalálni magát a helyiséget! Az külön egy expedició. Hiszen meghisszük, hogy eleinte még csekély, kicsiny volt az egylet mikor még se muzeum se közkönyvtára nem volt, megfelelő volt a helyiség, de most, midőn mindez meg van, midőn az évi 700 forintnyi budget már biztos alapot nyújt a további fokozatos fejlődésre, nem megfelelő, nem alkalmas.

Ennek az egyletnek most már nagyobb, megfelelőbb, világosabb helyiség kell.

És avval, ha nagyobb megfelelőbb helyiséget adunk neki nem csak azt mutatjuk meg, hogy megtudjuk becslüni az ilyen közhasznu intézményeinket, hanem nagyot lendítünk magán az egyleten is, mely a mostani viszonyok között okvetlenül a romlás szélére jut.

Egy megfelelő helyiséggel ismertté tehetjük azt. Megnyithatja Múzeumát a nagyközönségnek (s bizony ez városunkban már rég szükséges lett volna)

Alkalmassabb helyen szembe állóbb s többben fognak érdeklődni iránta, s bizony egyes idegeneknek is megmutathatjuk majd, hogy nekünk is van ilyen egyletünk.

És most van a legjobb alkalom reá. A régi gymnasium kiürültével a város ugy is sok helyet nyert, a hova hivatalait elhelyezhesse. A megürült helyiségekben, ahol legalkalmasabb rendelkezésre bocsáthatjuk az egyesületnek a megfelelő szobákat.

Ily irányban már történt is lépés. Maga az egyesület választmánya intézett kérelmet a tanácshoz megfelelőbb helyiség adása végett; van is reá egy tanács végzés: „figyelembe veendő.”

Jött maga az országos főfelügyelőség; is tett a városnál lépést megfelelő új helyiség iránt és Dr. Fejérpataki Lászlónak polgármesterünk abban az időben ugy tudjuk meg is ígérte a kérelem teljesülését. De ugy látszik az régen volt. (Elfelédtek?)

Pedig kár — kár volna ezt a közhasznu intézetet elhanyagolni, s helyiséget nem adva neki újolag kitenni a bizonytalan jövőnek, akkor midőn azt minden pénzszárazat nélkül, egyszerűen méltóbb alkalmasabb helyiségben való elhelyezésével hosszú időre biztosítottuk. Reméljük meghallgatják intő szavunk, s a főispán ur s a polgármester ur sietni fog beváltani ígérteiket, melyet az intéző köröknek annak idején tettek.

Mentőegyesületek a vidéken.

A belügyminister még a nyár folyamán fölhitva a törvényhatóságokat, hogy tegyenek jelentést arról, hogy az első segélynyújtás ügye miként áll az egyes megyékben. A beérkezett jelentésekből azon tapasztalatra ju-

tott, hogy a városokban néhánynek kivételével, még a legprimitívabb intézkedések sincsenek leve arra vonatkozólag, hogy szükség esetén a szerencsétlenül járt egyéneket az első segélyben részesítsék.

Szabadka város mentőügyosztályának szervezése is megfordult az intéző körök kezében fővárosi és vidéki orvosokat és tudósokat küldtek le mentőosztályuk szervezésének tanulmányozására és a tapasztalat azt mutatta, hogy a fővárosi mentőegyesületen kívül olyan jól szervezett mentőosztály a vidéken nincsen.

Mint hogy tehát a belügyminister a mentőügynek országsszerte leendő szervezését elhatározta folyó évi november 12-ére országos gyűlést hívott össze Budapestre, a melyre az összes főispánokat, városi kapitányokat, tisztli főorvosokat az országos közegészségügy tagjait, valamint a tűzoltóparancsnokokat meghívták.

Az országos mentőügy szervezése a szabadkai minta után fog létesülni, kiváló érdeműl kell tehát különösen V e n c z e l a j o s n a k az önkéntes tűzoltóság főparancsnokának a belügyministeriumnak ezt az elismerését felhozni mert az ő eszméje volt az, hogy az első segélynyújtás ügye a tűzoltóságra bizassék és ezen az alapon, mint a megtartandó értekezetnek tervezete mutatja, fogják szervezni a vidéki mentő egyesületeket.

Az értekezetre Dr. Barta Antal és Szalay Mátyás főkapitány is kaptak meghívot ugy szintén az előértekezetre is a mely nov. 11-én fog megtartani a fővárosi mentő egyesület dísztermében.

Az előértekezlet tárgysorozata a következő: 1) Fesztelen megbeszélése annak a kérdésnek, hogy milyen módon lehet a népesebb városokban a mentő intézeteket czélszerűbben felállítani? 2) A mentő intézetek adminisztrációjának és gyakorlati működésének bemutatása, Aczél Károly mentőegyesületi helyettes főparancsnoktól. 3) A Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület szamaritanus oktatásának ismertetése egy mentő kurzus részlet előadása kapcsán, Kovács Aladár dr. mentő egyesületi ellenőrző főorvostól. 4) A Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület szervezete és működése. Bemutatja Kresz Géza dr. igazgató.

Különfélék.

— A kir. táblai elnök városunkban. Csathó Ferencz a szegedi kir. tábla elnöke tegnap érkezett városunkba, hogy a szabadkai kir. törvényszéknél és járásbírósnál hivatalos szemlélet tartson. A mai délelőtti folyamán megjelent a felebbezési tanács tárgyalásánál, ahol élénk figyelemmel kísérte a tárgyalások menetét. Dr. R a s k ó István elnökölt a

Salánky József és dr. Emmánuel Gyöző szavazóbírákkal alakított tanácsban. A tárgyalások felett megelégedését fejezte ki. Délután tisztelegett nála a bírói kar, amelynek nevében Polgár József kir. törvényszéki elnök üdvözölte a kir. tábla elnökét szép beszéddel. Ezután Paukovich Andor az ügyvédi kamara elnökének vezetése mellett megjelent az ügyvédi kamara kiküldött bizottsága, Paukovich Andor üdvözlő beszéde a kir. tábla elnöke a következőképpen válaszolt:

Tisztelt uram! Igen örvendek, hogy mindjárt belépésem alkalmával megismerkedhettem önökkel. Különösen örvendek és köszönöm, hogy ez ismerkedésre nekem alkalmat adni méltóztattak, mert úgy látom, hogy a megjelenés egyik bizonyítéka annak, hogy egyik főelvemre nézve én a kamara tagjaival egyetérték. Ez a főelvem abból áll, hogy az igazság szolgáltatásában éppen oly hivatást teljesítünk mi bírák, mint önök ügyvédek, a mikor egy úton vállalva haladunk az igazság kimondásánál. Erre nézve egyetértésre és kölcsönös támogatásra van szükség. Én bízom önökben és várom az önök támogatását. Legyen szabad megjegyeznem, hogy a magam részéről mindent el fogok követni, hogy az önök hivatása és ténykedése a mennyiben tőlem függ, a legfokozottabb mértékben méltatva legyen. Abban a feltevésben és reményben üdvözölöm önöket, hogy ezen az úton haladva diadalra juttatjuk, a mint törvényeink javulnak és erőnk gyarapodnak, azt a czélt, a melynek szolgáltatásban állunk: az igazság diadalát!

A kir. táblai elnök szavait élénken megénezte a küldöttség. Az elnök újra megköszönte a szíves fogadtatást.

— **Uj albiró.** Ófelszige legkegyelmeebben megengedte, hogy Sárvány Ferencz belélt szerkesztési albiró a topolyai járásbíróihoz saját kérelmére áttétessék.

— **Boncolás Gyulafalván.** A boncolás tárgya: Ifju Sándor gyulafalvi polgár volt, a kit ágyasának 15 éves Szabó nevű fia szerdán, veszekedés közben egy darab fával egy törkén ütött, hogy az ütéstől mult pénteken meghalt. A boncolás megejtésére a zombori kir. törvényszék részéről Hetteszheimer Henrik, a kir. törvényszék vizsgálóbírája, dr. Atányi József kir. ügyész és dr. Hável József kir. törvényszéki orvos jelentek meg Gyulafalván a helyszínen. A boncolás után Hetteszheimer Henrik vizsgálóbíró a fiatal Szabót azonnal vizsgálati fogházba helyezte. Ifju Sándor agyán különben a delirium tremens nagyon kifejlődött ismérveit is megállapította a bizottság.

— **Építkezés embervérrel.** Végzetes szerencsétlenség színhelye volt f. hó 19-én reggel fél 9 órakor az építés alatt levő újvidéki szerb főgymnasium épülete. Az építés alatt levő emeleti párkányzata az épület egész utcai hosszában leszakadt s az alatta felállított álványra zuhant, a melyet természetesen összezuzott s így az állvány legnagyobb része összedől. Szerencsére ekkor csak néhányan voltak a magasban, a kik közül Kovács Mátyás és Szmrzik Antal nevű kömüves-székdek az állvány roncsaival együtt a földre zuhantak. Társaik az első rémületről magukhoz térve, segítségükre siettek s megdöbbenve látták hogy két társuk összeroncsolt tagokkal fekszik a földön és azonkívül belsőleg is életveszélyes sérüléseket szenvedtek. A gyorsan tozogatósított rendőri intézkedés folytán, mindkettő a városi közkórházba szállítottatott, megérkezéskor Kovács a nélkül, hogy magához tért volna meghalt, s kis időre Szmrzik is ottel társát a halálba. Hulláik a közkórházboncolásában eszközölt törvényszéki orvos

boncolás után a hallottias kamrába fűtettek ravatalra, a honnan f. hó 19-én délután 4 órakor kíséreltek ki nagy részvét mellett a helybeli róm. kath. temetőbe. Megható jelet volt látni, a mikor a temetésen munkatársaik közül mintegy 30 férfi és 20 nő is megjelent végső búcsút venni azoktól, kik hivatásuk áldozatai lettek. Kovács után özvegyén kívül 4 aprógyermek, Szmrzik után pedig özvegyén kívül 3 kiskorú gyermek maradt vissza, akik amint hírlik nagyobb összegek erejéig keresetet inditának az építési vállalat ellen. A bíróság megindította a vizsgálatot annak kiderítése iránt, hogy a halálos végű balesetnek kik voltak okozói?

— **Jelen.** A katonai czopf szemében oly gyűlöletes „jelen!” Ujvidéken is szedett áldozatot. A temerini vasúti állomás málbázóját, a ki a mai délelőtt megtartott ellenőrzési szemlére azért, mert a „hier” helyett „jelenne” adta tudul, hogy ott van, 3 napra elzárták. Szomorú dolog, hogy Magyarországon valakit a magyar nyelv miatt elítélni, sőt fogságra vetni lehessen.

— **Megégett ember.** Sós Mihály topolyai lakos napszamos egész napi dorhézolás után holt részegen tért haza és saját magára zárt az ajtót. Részeg állapotban felgyújtotta ágyát minek folytán súlyos égési sebeket szenvedett feógyógyulásához nincs remény.

Rablóhistoria.

(Saját tudósítónktól.)

Tegnap reggel 6 óra tájban Héger Nándor III. kőri házában tűz ütött ki s a jégverem teljesen leégett. Hogy mi a tűz keletkezésének oka, arról a következőket mondják:

Egy tanyai parasztember tegnapelőtt este egyik III-ik kőri korcsában nagyon felöltött a garatra és ilyen állapotban akart gyalogosan a tanyára kimenni.

A Héger-féle házban van egy jégverem, a melynek az utca felől bejárata van. E ház előtt két ismeretlen ember megtámadta az atyafit, elvettek tőle 20 frt készpénzt, ezüst órárt és lánczot, azután mikor kifosztották, belökték az üres jégverembe, az ajtót pedig rácsuklák. Az atyafi nagyot esett és elaludt.

Ott aludt kora reggelig amig kijózanodott, azonban teljesen megdermedt a hidegtől. Mikor felébredt még anyyi ereje volt, hogy előkereste gyufáját, több szálat meggyújtott és nagynehezen felvászorgott a lépcsőn, dörömbölt az ajtón, míg a házbellek kinyitották s a teljesen elalélt emberi bevezették a szobába s tüzet gyújtottak, így átmelegedett.

Egyszerre csak a jégverem tetőzete égni kezdett, valószínű tehát, hogy az eldobott gyufaszálak gyújtották meg a jégverem tetőzetét. Az esetről a rendőrségnek nincs tudomása, miután nem jelentették be, a III körben azonban mindenki tud a rablóhistoriáról.

SZÍNHÁZ.

Görög rabszolga.

Okt. 21.

Sidney Jones tavai a Gésákkal, az idén a Görög rabszolgával világit nálunk. Ma volt a premiérje ennek a világhírűvé lett operettnek és úgy, mint mindenütt, nálunk is rendkívül sikert aratott.

Akár a vásáros idő, akár az, hogy sűtött színházat hirdetett a szinlap, akár maga

az operette okozta: örömmel jelentem, hogy elég sűpen megtelt a ház és akik eljöttek jól mulattak ezen a — kissé tán pikáns — de egészséges izü operetten.

Bő anyagot találnak az operette librettisták ez ókori Rómában, ha a görög thémák ki vannak merítve.

A darab meséje elég sovány és mire a végére értünk úgy találjuk mégis, hogy nem is kívánunk többet.

A darab zenéje nem oly szép, nem is oly tartalmas, mint a Gésáké, de a karok itt is nagyon szépek, egy-két csinos románc van benne — de általában a muzsika könnyü finom és különösen a rabszolga dala gyönyörü.

Igen szép a Váradí karmester komponálta Antonia románcz, melyet Keresztély Flóra igen-igen szépen és rendkívül hatással énekel.

Az előadás majd 11 óráig tartott, de ezt nem a hosszú darab, hanem a sok megismételt táncz és ének okozta.

Az első felvonásban Sugár (Aspazia) mintha kissé szorakozott lett volna, a helyzet ura Torossy (Iris) volt. Igazán ötletes, ügyes játékaival, remek tánczaival elragadta a közönséget, mely egész este ünnepelte Iris kitünő személyesítőjét. Határozottan Torossy volt az est királynője.

Az első felvonásban mondom Sugár szorakozott volt annyira, hogy a szép finaleban kis hija, hogy baj nem esett.

Azonban a második és harmadik felvonásban Sugár Aranka szorakozottsága elmúlt. Énekeit megismételték, játékaért sok tapsot kapott a többi szereplőkkel együtt.

Ferenczi (Marcus Antonius), Lomniczi (Heliodorus) és Lomnicziné (Melanopsis) hangos derűtségben tartották állandóan a publikumot, különösen Ferenczi minden mozdulata, minden szava, rögtönzése harsogó kacaját keltettek, kupléi után szinte dörgött az éljen és taps.

Igen jó volt Keresztély Flóra (Antonia) is. Szóval az előadás kitünően sikerült, csak Ferenczi reklám kupléja és a kissé túl sok *biadalmasság* némely szereplő részéről a közönség irányában maradhatott volna el.

A karmester szép dolgot művelt — csak Váradiné mosolyogjon egy kissé kevesebbet ott, ahol a mosoly elmaradhat teljesen; mert egyébként a karral is meg voltunk elégedve.

Még egyet: a primadonna sohse adja tudtára a közönségnek *éneklése közben*, tán még azután se, hogy: »nézd édes közönség a zenekar már megint ügyetlenkedik» tudja jól azt a publikum úgy is, hogy ki a hibás.

Vasárnap a »Görög rabszolgát« zsufolt ház előtt megismételték. **U.**

Idei borseprőt veszek

ha nincs vizzel higgítva előnyös árban

Frank Sándor

VI. kör 42. sz.

Ajánlatok Frank Miksa fűszerkereskedőnél (főtér Popovics-féle ház) is elfogadtatnak.